

'Hype' rond Ede Staal gaat maar door

Er lijkt voorsnog geen eind te komen aan de hype rond Ede Staal. De tentoonstelling 'Ode aan Ede' in de museumboerderij op het landgoed Verhilder-sum bij Leens trekt een horde mensen die de stoutste verwachtingen royaal overtreft. De kans zit er in dat deze expositie over leven en werk van wijlen Ede Staal het komende weekeinde de 40.000 (!) bezoekers zal overtreffen. 'Ode aan Ede' werd 1 april geopend en duurt tot en met 26 november. Maar het is niet alleen dat al die bezoekers de tentoongestelde zaken tot zich nemen, in het winkeltje wordt van alles en nog wat gekocht dat met deze nog altijd extreem populaire zanger/dichter heeft te maken. Aan al die 'Ede Staal-zaken' is deze week een bijzonder handig en informatief boekje toegevoegd, wat zou kunnen inhouden

dat menigeen die 'Ode aan Ede' al heeft bezocht, andermaal naar de museumboerderij gaat voor de aanschaf van dat boekwerkje.

'Door 't dak zie ik de maan' is samengesteld door Siemon Reker van het Bureau Groninger Taal en Cultuur. Het is uitgegeven in samenwerking met RTV Noord. Het boekje bevat alle liedteksten van Ede Staal en worden zo nodig van uitleg en commentaar voorzien. Reker was hiervoor op het idee gekomen, omdat in een documentaire over Staal de zin *deur de dook zai ik de moan* was vertaald in *door 't dak zie ik de maan*. Fout dus, want *dook* staat voor 'over het veld hangende dauw'.

'Door 't dak zie ik de maan' zal voor veel luisteraars verhelderend werken. Ede Staal was wat het Gronings betreft uiterst zuiver.

Hij gebruikte ook Groninger woorden die in het spraakgebruik niet gangbaar waren. *Mizze mest, slaif pollepel/sukkel, sikkom vrijwel, gruinlaand wei, dook nevel*, enzovoort. Uiterst verhelderend in elk geval, waarbij we Reker overigens wel even op de vingers moeten tikken bij zijn vertaling van *moaren* kanaaltjes. Reker moet beter weten, want maren zijn de natuurlijke waterlopen op het Hogeland; kanalen zijn gegraven waterlopen.

Reker beperkt zich overigens niet alleen tot vertalingen van woorden die de luisteraar niet kent of die hem op het verkeerde been kunnen zetten, zo nodig gebruikt hij, waar hij dat al niet heeft gedaan in de inleiding en het colofon, de linker pagina's voor toelichtende verklaringen. Hij gaat daarbij bij

voorbeeld in op de taalgevoeligheid van Ede Staal. Als voorbeeld noemt hij 'Wat moakt het oet', waarin de dichter/zanger met verwijzing naar de plaatsen Zoutkamp, Drieborg en Brittil attendeert op drie vormen van het Gronings.

En voor wie het allemaal nog niet genoeg is, vanuit Verhilder-sum zijn ook Ede Staal wandelen en fietsroutes uitgezet. De wandelroute van vijf kilometer gaat door en rond zijn geboorteplaats Leens. De fietsroutes van 45 en 25 kilometer lengte gaan langs voor Ede Staal belangrijke en door hem bezongen plekken in de regio. Alle routes zijn verkrijgbaar bij de museumboerderij, café Hoornstertil in Wehe-Den Hoorn en bij recreatiebedrijf De Horizon in Molenrij.